

Računovodstvene politike amortizacije i njezini kratkoročni i dugoročni učinci

dr. sc. Maja Buljat, v. pred.

Pretpostavimo da dva poduzeća istodobno ulažu u isti stroj koji je vrijedan 100.000 eura. Njihova financijska slika izgledat će potpuno različito ovisno o metodi amortizacije koju odaberu. Dok jedno koristi linearnu metodu, drugo se odlučuje za degresivnu, što odmah utječe na njihove porezne obveze, profitabilnost i dugoročnu likvidnost. Upravo zbog ovoga, računovodstvene politike i metode amortizacije predstavljaju ključne odluke koje oblikuju financijske izvještaje i ukupnu strategiju poduzeća.

Dugotrajna imovina temelj je poslovanja jer omogućava obavljanje aktivnosti kroz dulji vremenski period. Uključuje materijalna sredstva poput građevinskih objekata, strojeva i opreme, kao i nematerijalne resurse poput licenci i patenata. Način na koji poduzeće upravlja ovom imovinom, od početnog priznavanja do amortizacije i revalorizacije, značajno utječe na njegov financijski položaj.

1. Računovodstvene politike i njihova primjena u dugotrajnoj imovini

Računovodstvene politike predstavljaju skup načela, pravila i metoda koje poduzeća primjenjuju u priznavanju, mjerenju i objavljivanju financijskih podataka. Primjerice, promjena metode amortizacije s linearne na degresivnu može imati velik utjecaj na financijske izvještaje, osobito u prvim godinama korištenja imovine. Linearna metoda rezultira stabilnim troškovima tijekom cijelog vijeka trajanja imovine, dok degresivna metoda omogućuje veće početne rashode, što smanjuje oporezivu dobit u početnim godinama, ali kasnije povećava poreznu osnovicu. Takva promjena politike može biti korisna za poduzeća koja u početnim fazama žele optimizirati porezne obveze i poboljšati likvidnost.

Budući da poduzeća imaju određeni stupanj fleksibilnosti u odabiru računovodstvenih politika, važno je donijeti odluke u skladu s načelima opreza, točnosti i relevantnosti informacija. Svaka promjena u računovodstvenim politikama može značajno utjecati na financijske izvještaje i poslovne odluke, stoga njihova primjena mora biti dosljedna i u skladu s važećim računovodstvenim standardima.

2. Dugoročne posljedice izbora metode amortizacije

Izbor metode amortizacije nije samo tehničko računovodstveno pitanje, već dugoročno utječe na financijsko zdravlje poduzeća, njegove mogućnosti ulaganja i sposobnost dobivanja kredita. Svaka metoda amortizacije oblikuje način na koji poduzeće prikazuje troškove, planira buduće investicije i održava financijsku stabilnost.

Kada poduzeće odabere linearnu metodu amortizacije, osigurava si stabilnost i predvidljivost troškova tijekom godina. To mu omogućuje lakše financijsko planiranje i ravnomjernu raspodjelu troškova kroz vrijeme, što može biti korisno kada je potrebno precizno pratiti novčane tokove i osigurati održivu profitabilnost. Nasuprot tome, degresivna metoda amortizacije u prvim godinama donosi veće rashode, što poduzećima omogućuje smanjenje poreznih obveza i poboljšanje likvidnosti u početnoj fazi poslovanja. Ipak, kako vrijeme prolazi, amortizacijski troškovi se smanjuju, što može rezultirati povećanjem oporezive dobiti i manjom fleksibilnošću u kasnijim godinama.

Utjecaj amortizacije ne odnosi se samo na unutarnje financijsko planiranje, već i na investicijske odluke. Poduzeća koja u ranim fa-

zama trebaju osigurati više likvidnih sredstava mogu se odlučiti za metode koje u početku smanjuju porezno opterećenje, poput degressivne metode. S druge strane, poduzeća koja žele održati stabilne financijske izvještaje i olakšati pristup kreditima često preferiraju linearnu amortizaciju jer nudi dosljednost u izvještavanju.

Sposobnost poduzeća da dobije kredit ili privuče investitore također je usko povezana s odabranom metodom amortizacije. Banke i ulagači često preferiraju stabilne i predvidljive financijske izvještaje jer im oni omogućuju bolje procjene budućih poslovnih performansi. Linearna amortizacija pruža upravo takvu stabilnost, dok metode s varijabilnim troškovima amortizacije mogu otežati procjenu financijske održivosti poduzeća.

3. Računovodstveni aspekti dugotrajne imovine i zakonske promjene

Dugotrajna imovina priznaje se u financijskim izvještajima kada postoji razumna sigurnost da će donijeti buduće ekonomske koristi poduzeću i kada se njezin trošak može pouzdano izmjeriti. Početno mjerenje imovine temelji se na nabavnoj vrijednosti, koja uključuje kupovnu cijenu, uvozne carine, nepovratne poreze, troškove pripreme lokacije, montaže i instalacije te druge izravne troškove dovođenja imovine u radno stanje.

Prema Zakonu o računovodstvu Republike Hrvatske iz 2024. godine, minimalni prag za dugotrajnu imovinu iznosi 665,00 eura. Ova promjena posebno je značajna za manja poduzeća i obrtnike jer utječe na način knjiženja nabavljene imovine, smanjujući porezno opterećenje u godini nabave. Također, pravilno evidentirana početna vrijednost dugotrajne imovine osigurava točnost u kasnijim fazama amortizacije ili revalorizacije.

4. Utjecaj metoda amortizacije na financijske rezultate

Odabir metode amortizacije ključno je pitanje jer može značajno utjecati na financijske izvještaje, strukturu rashoda, porezne obveze te profitabilnost poduzeća u različitim vremenskim horizontima. Kako bi analiza bila jasnija, svaku ćemo metodu amortizacije prikazati kroz njezin **kratkoročni i dugoročni učinak**.

1.) LINEARNA METODA AMORTIZACIJE

■ **Kratkoročni učinak:**

Linearna metoda amortizacije osigurava ravnomjerno raspoređene rashode tijekom cijelog korisnog vijeka trajanja imovine. Budući da se trošak amortizacije ne mijenja iz godine u godinu, poduzeće može preciznije planirati financijske tokove i izbjeći porezne oscilacije. Ova predvidljivost osobito je korisna za stabilna poduzeća koja žele zadržati dosljedne financijske izvještaje.

■ **Dugoročni učinak:**

Dugoročno, linearnom metodom osigurava se postojanost financijskih izvještaja jer se amortizacija knjiži istim tempom svake godine. Iako to omogućava lakšu usporedbu poslovnih rezultata kroz vrijeme, ova metoda ne pruža mogućnost optimizacije poreznih obveza u ranijim godinama poslovanja, što može biti ključno za poduzeća u fazi rasta ili s visokim početnim ulaganjima.

Primjer primjene linearne metode amortizacije:

Poduzeće *TehnoPro d.o.o.* investiralo je 100.000 eura u industrijski stroj s očekivanim vijekom trajanja od četiri godine. Koristeći linearnu metodu, godišnja amortizacija iznosi 25.000 eura, što znači da se svake godine u financijskim izvještajima prikazuje isti trošak, bez obzira na intenzitet korištenja stroja. Ovakav pristup omogućuje po-

duzeću stabilno planiranje troškova i jasno praćenje knjigovodstvene vrijednosti imovine.

Tablica 1. Godišnji amortizacijski troškovi prema linearnoj metodi

Godina	Amortizacija (EUR)	Knjigovodstvena vrijednost (EUR)
2024	25.000	75.000
2025	25.000	50.000
2026	25.000	25.000
2027	25.000	0

Linearna metoda amortizacije jednostavna je i predvidiva, što je čini pogodnom za poduzeća koja žele održati stabilnost financijskih izvještaja i ravnomjerno raspodijeliti troškove tijekom vijeka trajanja imovine. Idealna je za dugotrajnu imovinu koja se kontinuirano koristi i gubi vrijednost ujednačenim tempom. Međutim, njen glavni nedostatak je što ne uzima u obzir stvarnu dinamiku korištenja imovine, pa može dovesti do financijskih izvještaja koji ne odražavaju realnu produktivnost imovine. Zbog toga, u poslovnim modelima s promjenjivom uporabom opreme, može biti korisno razmotriti alternativne metode amortizacije.

2.) DEGRESSIVNA METODA AMORTIZACIJE

■ **Kratkoročni učinak:**

Degresivna metoda amortizacije omogućuje poduzećima da u ranim godinama korištenja imovine knjiže veće amortizacijske troškove. To rezultira smanjenjem porezne osnovice i povećanjem likvidnosti, što može olakšati ulaganja i omogućiti brži povrat investicije. Budući da se najveći troškovi amortizacije javljaju odmah nakon nabave imovine, poduzeće može iskoristiti smanjene porezne obveze za dodatna ulaganja ili optimizaciju novčanih tokova.

■ **Dugoročni učinak:**

Kako amortizacija s vremenom opada, porezna osnovica se postupno povećava, što može dovesti do rasta oporezive dobiti i većih poreznih obveza u kasnijim godinama. Iako ova metoda omogućuje kratkoročne porezne olakšice, dugoročno može rezultirati većim financijskim opterećenjima. Također, neujednačeni financijski izvještaji mogu otežati dugoročno planiranje, osobito za poduzeća koja ovisе o stabilnim i predvidljivim financijskim pokazateljima.

Primjer primjene degressivne metode amortizacije:

Poduzeće *MetalTech d.o.o.* investiralo je 100.000 eura u CNC stroj i odlučilo primijeniti degressivnu metodu amortizacije. U prvoj godini amortizacija je obračunata po stopi od 40%, što je rezultiralo rashodom od 40.000 eura. Ovaj model omogućio im je smanjenje porezne osnovice i povećanje likvidnosti, čime su oslobodili sredstva za nova ulaganja. Kako su godine prolazile, amortizacijski troškovi su se postupno smanjivali, dosegnuvši 24.000 eura u drugoj godini, 14.400 eura u trećoj i 8.640 eura u četvrtoj godini. Na kraju četvrte godine, knjigovodstvena vrijednost stroja pala je na nulu, čime je amortizacija dovršena.

Tablica 2. Godišnji amortizacijski troškovi prema degressivnoj metodi

Godina	Amortizacija (EUR)	Knjigovodstvena vrijednost (EUR)
2024	40.000	60.000
2025	24.000	36.000
2026	14.400	21.600
2027	8.640	0

Degresivna metoda amortizacije podrazumijeva veće troškove amortizacije u početnim godinama korištenja imovine, dok se oni kasnije smanjuju. Ova metoda omogućuje poduzećima brže knjiženje rashoda, što rezultira smanjenjem porezne osnovice i poboljšanjem likvidnosti u početnim godinama. Također, bolje odražava prirodni pad produktivnosti imovine jer mnogi strojevi i uređaji imaju veću učinkovitost i intenzivnije se koriste u ranim godinama rada. No, problem se javlja u kasnijim fazama jer smanjeni troškovi amortizacije povećavaju oporezivu dobit, što može dovesti do većih poreznih obveza. Osim toga, ova metoda može rezultirati neujednačenim financijskim izvještajima, što može otežati dugoročno financijsko planiranje.

3.) PROGRESIVNA METODA AMORTIZACIJE

■ **Kratkoročni učinak:**

Progresivna metoda amortizacije omogućava poduzećima da u prvim godinama poslovanja imaju niže troškove amortizacije, što im pomaže u smanjenju financijskog opterećenja. Budući da su početni rashodi amortizacije niski, poduzeće može lakše upravljati likvidnošću i osigurati stabilnost poslovanja u fazama rasta. Ovakav način obračuna amortizacije može biti posebno koristan za tvrtke koje u početnim godinama žele smanjiti rashode i postupno ih povećavati kako se njihov obujam poslovanja širi.

■ **Dugoročni učinak:**

Kako godine prolaze, troškovi amortizacije postupno rastu, što može dovesti do povećanja ukupnih rashoda i smanjenja profitabilnosti u kasnijim fazama poslovanja. Ova metoda omogućuje poduzećima da se prilagode povećanoj produktivnosti i prihodima, ali istovremeno zahtijeva pažljivo financijsko planiranje kako bi se izbjegli negativni učinci naglog povećanja troškova u kasnijim godinama. Poduzeća koja se odluče za ovu metodu moraju uzeti u obzir da će im u budućnosti amortizacijski troškovi značajno rasti, što može utjecati na njihov račun dobiti i gubitka.

Primjer primjene progresivne metode amortizacije:

Poduzeće *AutoServis d.o.o.* investiralo je 100.000 eura u dijagnostički uređaj koji će se sve intenzivnije koristiti kako se servis širi i povećava broj klijenata. U prvoj godini amortizacija je iznosila 10.000 eura, u drugoj godini 20.000 eura, dok su u trećoj i četvrtoj godini amortizacijski troškovi porasli na 30.000 i 40.000 eura. Ovakav pristup omogućio im je da na početku smanje rashode, a kako se poslovanje razvijalo i prihodi rasli, amortizacija je postupno povećavala financijske obveze poduzeća.

Tablica 3. Godišnji amortizacijski troškovi prema progresivnoj metodi

Godina	Amortizacija (EUR)	Knjigovodstvena vrijednost (EUR)
2024	10.000	90.000
2025	20.000	70.000
2026	30.000	40.000
2027	40.000	0

Progresivna metoda amortizacije temelji se na postupnom povećanju troškova amortizacije kako imovina stari. Ova metoda omogućuje smanjenje početnog financijskog opterećenja jer su amortizacijski troškovi u prvim godinama niski, što može biti korisno poduzećima koja žele očuvati financijsku stabilnost na početku korištenja imovine. Kako godine prolaze, troškovi amortizacije rastu, što može biti korisno jer odražava povećane troškove održavanja i zamjene dijelova imovine. Također, ova metoda može biti prikladna za imovinu čija se uporaba povećava tijekom vremena, kao što

su strojevi u proizvodnim procesima koji postaju optimiziraniji. No, postoji rizik da visoki amortizacijski troškovi u kasnijim godinama smanje neto dobit i povećaju poreznu osnovicu. Dodatno, početno niska amortizacija može dovesti do precijenjene vrijednosti imovine u financijskim izvještajima.

4.) FUNKCIONALNA METODA AMORTIZACIJE

■ **Kratkoročni učinak:**

Funkcionalna metoda amortizacije omogućuje da se troškovi amortizacije prilagode stvarnom intenzitetu korištenja imovine. Za razliku od ostalih metoda, kod ove metode troškovi nisu raspoređeni prema fiksnim vremenskim intervalima, već su izravno vezani uz radne sate, proizvedene jedinice ili prijeđene kilometre. Ovakav način obračuna osigurava realističniji prikaz troškova i omogućuje poduzećima preciznije praćenje rashoda u odnosu na stvarno korištenje imovine.

■ **Dugoročni učinak:**

Ova metoda amortizacije donosi preciznije financijsko izvještavanje jer se troškovi amortizacije izravno povezuju s korištenjem imovine. No, kako upotreba imovine može varirati iz godine u godinu, to može dovesti do oscilacija u rashodima i otežati dugoročno planiranje financijskih tokova. Poduzeća koja koriste ovu metodu moraju pažljivo pratiti korištenje imovine kako bi osigurala točne podatke za obračun amortizacije, što može povećati administrativne zahtjeve i troškove.

Primjer primjene funkcionalne metode amortizacije:

Poduzeće *LogistikaX d.o.o.* investiralo je 100.000 eura u kamion, koji će se amortizirati na temelju prijeđenih kilometara. Predviđeno je da će kamion prijeći ukupno 500.000 kilometara tijekom svog vijeka trajanja. U prvoj godini kamion je prešao 150.000 kilometara, zbog čega je amortizacija iznosila 30.000 eura. U drugoj godini, s prijeđenih 120.000 kilometara, amortizacija je smanjena na 24.000 eura. Ovaj pristup omogućuje poduzeću da troškove amortizacije uskladi s intenzitetom korištenja imovine, što je osobito korisno u transportnoj i proizvodnoj industriji, gdje se sredstva koriste različitim intenzitetom iz godine u godinu.

Tablica 4. Godišnji amortizacijski troškovi prema funkcionalnoj metodi

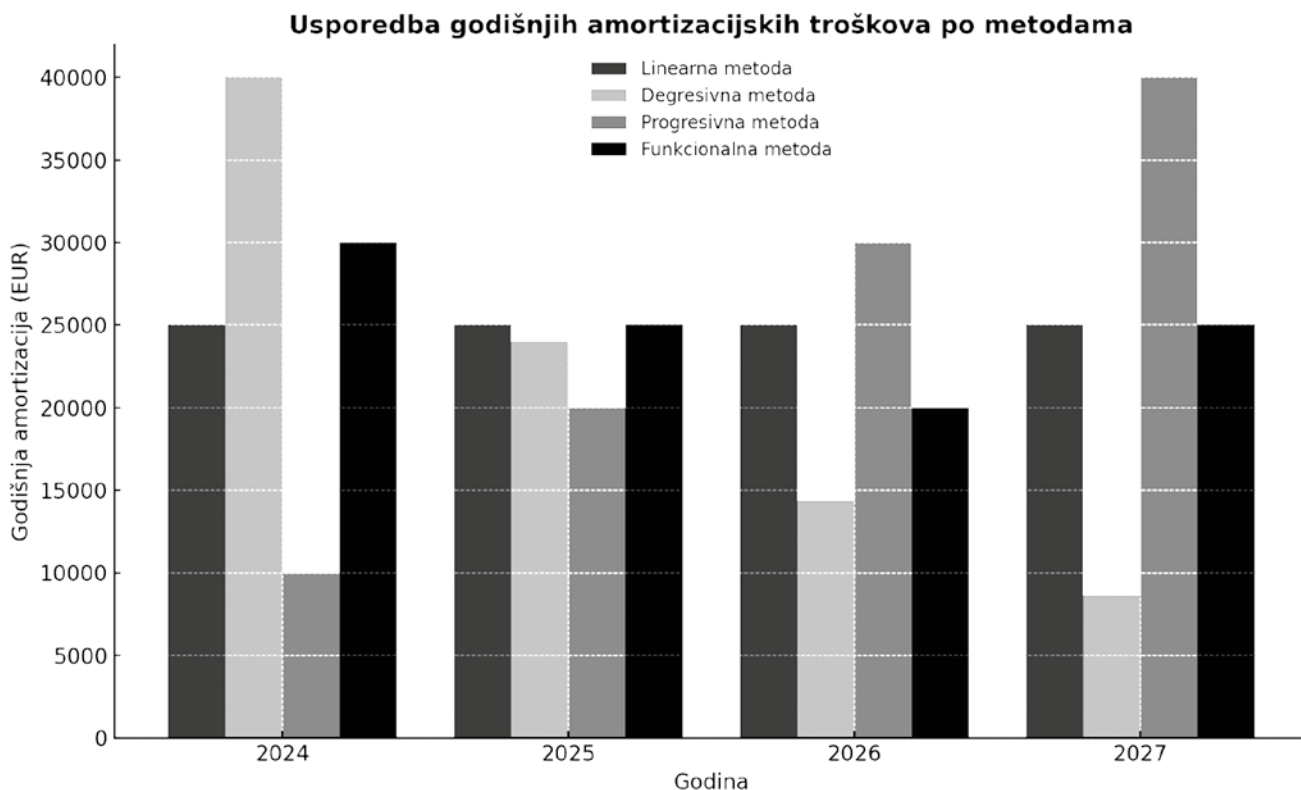
Godina	Radni sati	Amortizacija (EUR)	Knjigovodstvena vrijednost (EUR)
2024	12.000	30.000	70.000
2025	10.000	25.000	45.000
2026	8.000	20.000	25.000
2027	10.000	25.000	0

Funkcionalna metoda amortizacije pruža realističan uvid u troškove imovine, osobito kada se ona ne koristi jednakim intenzitetom tijekom godina. Ovaj način obračuna amortizacije osigurava precizniji prikaz financijskih izvještaja, ali može uzrokovati oscilacije u rashodima, što otežava dugoročno planiranje. Također, zahtijeva dodatnu administraciju i precizno praćenje podataka o korištenju imovine. Stoga je ova metoda posebno pogodna za poduzeća u transportnom, logističkom i proizvodnom sektoru, gdje se sredstva koriste promjenjivim intenzitetom, dok nije idealna za imovinu čija vrijednost opada neovisno o korištenju, poput građevinskih objekata ili uredske opreme.

5. Grafička analiza utjecaja metoda amortizacije

Grafikon 1. Usporedba godišnjih amortizacijskih troškova po metodama

Različite metode amortizacije značajno utječu na godišnje financijske izvještaje poduzeća. Grafički prikaz omogućuje jasnu usporedbu kako se amortizacijski troškovi mijenjaju tijekom vremena, ovisno o odabranoj metodi.

Grafikon prikazuje godišnje amortizacijske troškove kroz četverogodišnji period, uzimajući u obzir četiri najčešće korištene metode: linearnu, degresivnu, progresivnu i funkcionalnu. Visina stupaca odražava iznos amortizacijskih troškova u svakoj godini, dok boje označavaju pojedine metode, omogućujući lakšu usporedbu.

Linearna metoda amortizacije karakterizira postojanost troškova tijekom cijelog razdoblja. To znači da poduzeće godišnje knjiži isti iznos amortizacije, čime se osigurava stabilnost u financijskim izvještajima i olakšava dugoročno planiranje. Ovaj pristup može biti posebno koristan za poduzeća koja žele ravnomjerno rasporediti troškove tijekom životnog vijeka imovine, bez značajnih oscilacija u rashodima.

Nasuprot tome, degresivna metoda amortizacije započinje s visokim iznosima u prvim godinama, što se jasno vidi na grafikonu gdje su početni stupci značajno viši. Ova metoda omogućuje poduzeću brže priznavanje troškova amortizacije, čime se smanjuje oporeziva dobit u početnim godinama. Kako vrijeme prolazi, amortizacijski troškovi se smanjuju, a samim time povećava se računovodstvena dobit.

Progresivna metoda amortizacije prikazuje suprotan trend, u prvim godinama amortizacijski troškovi su niži, ali postupno rastu kako se vijek trajanja imovine bliži kraju. Ovaj pristup može biti prikladan za poduzeća koja očekuju povećanu produktivnost i veće prihode u kasnijim godinama, čime se lakše prilagođavaju povećanim rashodima.

Funkcionalna metoda amortizacije prilagođava troškove intenzitetu korištenja imovine. To znači da amortizacija ne slijedi fiksni obrazac, već varira iz godine u godinu, ovisno o stvarnoj upotrebi. Na grafikonu je vidljivo da se stupci ne kreću u pravilnom uzorku, već odražavaju promjene u korištenju imovine tijekom vremena.

Ovaj vizualni prikaz jasno ilustrira kako svaka metoda amortizacije drugačije utječe na financijske izvještaje. Dok linearna metoda nudi stabilnost, degresivna pruža porezne olakšice u početnim godinama, progresivna omogućuje prilagodbu povećanim troškovima u kasnijim fazama, a funkcionalna metoda realno prikazuje korištenje imovine. Pri odabiru odgovarajuće metode, poduzeća trebaju uzeti u obzir svoje dugoročne financijske ciljeve, strukturu rashoda i poreznu strategiju kako bi optimizirala upravljanje dugotrajnom imovinom.

Telefon za konzultacije

01/ 48 36 046

01/ 49 21 739

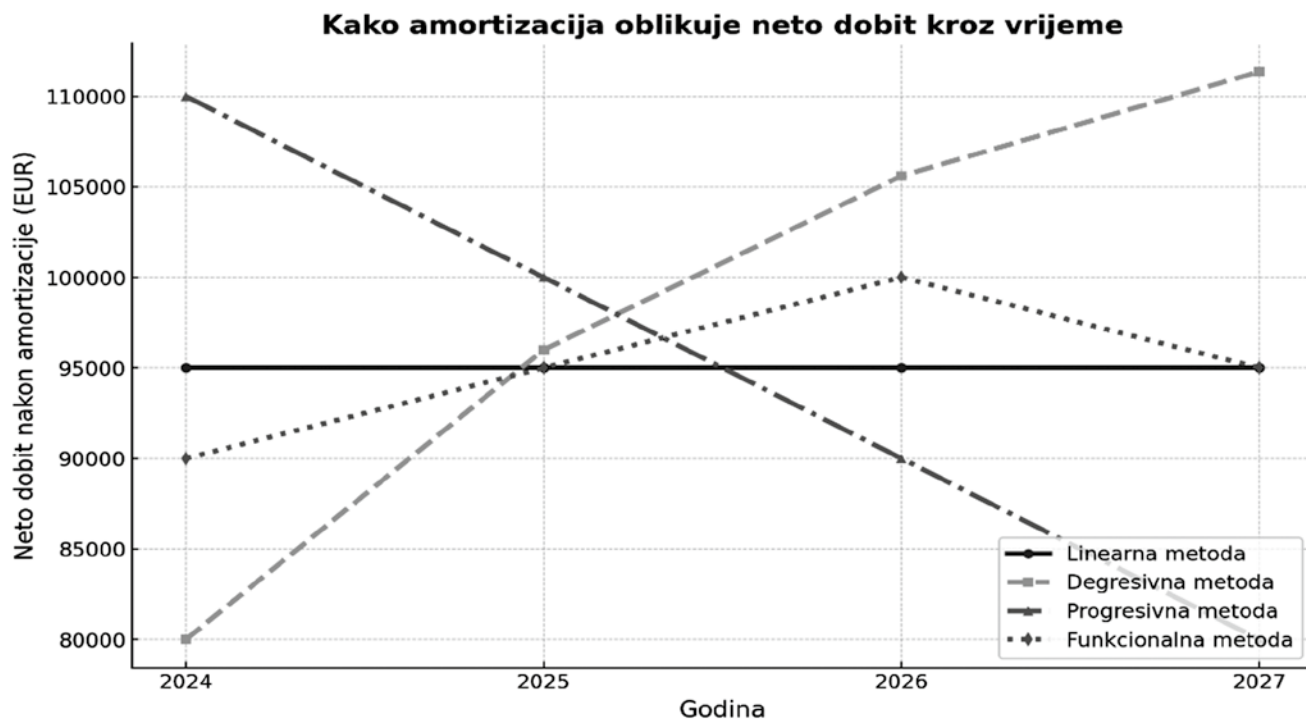
(isključivo putem PIN-a)

RAČUNOVODSTVO
i **POREZI** u praksi

Ponedjeljkom i četvrtkom
od 11.00 do 15.30 sati,
utorkom, srijedom i petkom
od 8.30 do 13.00 sati.

Grafikon 2. Usporedba utjecaja različitih metoda amortizacija na neto dobit

U svakoj godini poslovanja, iznos neto dobiti ovisi o odabranoj metodi amortizacije, jer različiti modeli raspodjele troškova imovine utječu na rashode poduzeća. Linearna metoda omogućuje stabilnost financijskih rezultata, budući da se isti iznos amortizacije oduzima svake godine, čime neto dobit ostaje postojana i predvidljiva. S druge strane, degresivna metoda u početnim godinama snažno smanjuje dobit zbog većih rashoda amortizacije, ali kasnije omogućuje rast jer se troškovi amortizacije postupno smanjuju.

Progresivna metoda ima suprotan učinak, u ranim godinama održava višu neto dobit, no kako se troškovi amortizacije povećavaju, dobit se smanjuje u kasnijim godinama poslovanja. Funkcionalna metoda amortizacije, koja se temelji na stvarnoj uporabi imovine, može rezultirati promjenjivim financijskim rezultatima jer se amortizacija prilagođava intenzitetu korištenja.

6. Zaključak

Izbor metode amortizacije ima ključnu ulogu u financijskom izvještavanju i strateškom planiranju poduzeća. Različite metode pružaju različite prednosti i izazove, ovisno o ciljevima poslovanja, financijskoj situaciji i dugoročnim strategijama.

Linearna metoda amortizacije osigurava stabilnost i predvidljivost troškova, što olakšava dugoročno planiranje i održavanje dosljednih financijskih izvještaja. S druge strane, degresivna metoda omogućuje veću poreznu olakšicu u ranim godinama korištenja imovine, čime se poboljšava likvidnost i ubrzava povrat investicije. Progresivna metoda može biti korisna za poduzeća koja očekuju rast prihoda i žele postepeno povećavati troškove amortizacije, dok funkcionalna metoda najbolje odražava stvarno korištenje imovine, ali može donijeti oscilacije u rashodima.

Dugoročne posljedice izbora metode amortizacije utječu ne samo na financijsko zdravlje poduzeća, već i na njegovu investicijsku strategiju i kreditnu sposobnost. Poduzeća koja žele osigurati stabilne financijske izvještaje i olakšati pristup financiranju često biraju linearnu amortizaciju, dok ona koja žele optimizirati porezne obveze mogu preferirati metode s većim inicijalnim rashodima, poput degresivne.

U konačnici, odabir metode amortizacije treba biti usklađen s računovodstvenim standardima, poreznim politikama i dugoročnim poslovnim ciljevima. Svaka metoda ima svoje specifičnosti i utjecaj na račun dobiti i gubitka, stoga je ključno pažljivo analizirati potrebe poduzeća prije donošenja konačne odluke. Pravilan izbor metode amortizacije može značajno poboljšati financijsku stabilnost, optimizirati porezno opterećenje i podržati dugoročni rast poslovanja.

Bilješke
